19 m²) . Būsimo priestato vietoje tarybiniais metais buvo dirbtuvės. Jas panaikinus, paviršius buvo išasfaltuotas. Kultūrinio sluoksnio nerasta.

Prie pastato 2 V sienos statomo priestato vietoje iki 1,1 m gylio kultūrinio sluoksnio nerasta. Po 0,9 m storio sluoksniu pasiektos buvusios dirbtuvių grindys. Prakirtus senąjį išėjimą iš pastato 2 rūsio į priestatą, bus atkurtas buvęs senasis išėjimas Agluonos upės link.

Statomo priestato prie namo 6 pamatų vietoje rastas grindinys gali būti datuojamas XIX a. antrąja puse–XX a. pradžia. Tiškevičiai tuo metu rekonstravo bravorą, ir kiemas galėjo būti išgrįstas akmeniniu grindiniu.

Kilučių g. 5A ant jau suformuoto įvažiavimo keliuko buvo kasama 5x2 m dydžio, 3,2 m gylio kanalizacijos šulinio duobė. Jos vietoje 10 m² plote archeologinių radinių nerasta. Tai buvusi dirbama žemė.

Rotušės g. 13 buvo vykdomas buto 1 pritaikymo LŽŪKT Biržų rajono konsultaciniam biurui projektas. Įėjimui į biurą nuo Rotušės gatvės buvo kasami pamatai būsimiems laiptams. Ištirtame 0,8 m² plote kultūrinio sluoksnio ir radinių nerasta.

SURVEY EXPLORATIONS IN THE LOCATION OF BIRŽAI ANCIENT TOWN

In 2003 in Biržai old town BKMS carried out the survey explorations in 4 sites. In Kęstučio street 13, fragments of two foundations dated to the 17th century and related to the manor buildings were found.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI VILNIUJE, SUBAČIAUS G. 10 IR ŠILTADARŽIO G. 4

Valdas STEPONAITIS

2003 m. Vilniuje, **Subačiaus g. 10**, neužstatytoje sklypo dalyje, tarp pastatų Subačiaus g. 8 ir 10, buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, kurių metu ištirti 4 šurfai (14 m² plotas), aptiktas iki 2,92 m storio XVI–XX a. kultūrinis sluoksnis.

Istorinės žinios apie neužstatytą sklypo Subačiaus g. 10 dalį negausios. Dabartinio sklypo V dalis priklausė 31 posesijai, kuri K. Grunerto 1808 m. Vilniaus miesto plane pažymėta kaip neužstatyta teritorija. 1834 m. Vilniaus gatvių išklotinių piešiniuose čia pažymėtas vienaaukštis pastatas galu į gatvę. Šalia – 30 posesija (R – užstatyta sklypo Subačiaus g. 10 dalis), kurioje jau 1645 m. minimas Vilniaus miestiečių Minkevičių namas, jo vietoje netrukus buvo pastatytas mūrinis namas, po kelių pertvarkymų išlikęs iki dabar.

Šurfas 1 kastas sklypo neužstatytoje ŠR dalyje, 0,8 m nuo namo Subačiaus g. 10 V sienos. Viršutinis iki 0,69–0,85 m storio supiltinis sluoksnis galėjo susiformuoti XIX–XX a., jame taip pat rasta XVII–XVIII a. keramikos ir stiklo radinių. Šurfo PV kampe giliau atsidengė krosnies pamato 1,11x0,76 m dydžio liekanos (P dalyje pamatas nusitęsia už šurfo ribų). Krosnies pamatas buvo įrengtas smėlio ir žvyro sluoksnyje. Jos pamato kraštinės viršuje buvo sudėtos iš plytų, o vidurys užpildytas akmenimis su žvyru ir griuvenomis. Š kraštinėje buvo dvi 30x16–16,5x7,5 ir

31x16x7 cm dydžio plytos, R išlikę tik kelių plytų fragmentai. Plytos surištos minkštu neperdegusiu moliu su smėliu, krosnies pagrindo bendras storis 22–25 cm, jo apatinė dalis sukrauta iš akmenų, vietomis su tuštumomis tarp jų. Krosnies pamato liekanas reikėtų sieti su XIX a. pradžios pastatu. Giliau buvo rudos žemės su smulkiomis plytų nuolaužomis ir žvyru, degėsių, molio sluoksneliai su negausiais XVI a. pabaigos–XVII a. buitinės keramikos, čerpių, puodyninio ir frontalinio koklių radiniais. 1,57–1,7 m gylyje rastas apardytas akmenų grindinys (H_{abs} 122,28–122,17 m), dėtas iš didesnių (33x23, 28x37, 17x33, 27x17 cm) ir smulkesnių akmenų ant niveliacinio 4–10 cm storio smėlio sluoksnelio. Virš grindinio buvo susiformavęs iki 8 cm storio juodos žemės sluoksnis. Jame rasta keletas glazūruotos ir neglazūruotos keramikos puodų, puodyninių koklių šukių ir stiklinio dirbinio (indelio, taurės?) sienelės fragmentas. Radiniai – XVI a. pabaigos–XVII a. Po grindiniu buvo 0,4–0,54 m storio rudos ir juodos žemės sluoksnis, kurio viršutinėje dalyje rasta keramikos, kaulų, smulkių degėsių. Šiame sluoksnyje dauguma neglazūruotų keramikos šukių storasienės, su grūsto akmens priemaišomis, dalis šukių puoštos kryžmomis įkartomis, zigzagu, voleliu. Be to, rasta keletas puodyninių koklių su keturkampėmis ir apskritomis angomis, vienas jų su rusvos glazūros taškais, plokščiosios lygios čerpės fragmentas su gūbriu, geležinės kilpvinės dalis. Radinius galima datuoti XVI a. Įžemis – smėlis užfiksuotas H_{abs} 121,75–121,53 m.

Šurfas 2 tirtas sklypo PR dalyje, prie tvoros, skiriančios kiemą nuo Subačiaus gatvės, tarp pastato Subačiaus g. 10 ir įvažiavimo į kiemą. Viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą iki 1,48–1,8 m gylio sudarė supiltiniai XX a. sluoksniai. Apatinį kultūrinio sluoksnio horizontą iki 2,92 m gylio, perkasant įžemį, sudarė supiltiniai smėlio, žvyro, pilkos žemės, neryškūs degėsių sluoksniai su griuvenomis bei labai negausiais radiniais: rusvai ir žaliai glazūruotų plonasienių puodų ir lėkštės, neglazūruotų puodų, ąsotėlio šukėmis, puodyninių koklių apskrita ir keturkampe anga, čerpių „vienuolių“ fragmentais, datuojamais XVI a. pabaiga–XVIII a. Įžemis – gelsvai rudas smėlis ir smulkus žvyras užfiksuotas H_{abs} 121,60–121,52 m.

Šurfai 3, 4 tirti sklypo V dalyje, tarp pastato Subačiaus g. 8 ir įvažiavimo į kiemą. Šurfuose 3, 4 didžioji dalis archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio iki įžemio buvo suardyta XX a. antrojoje pusėje tiesiant inžinerines komunikacijas, išliko tik nedideli nesuardytų kultūrinių sluoksnių, datuojamų XVI–XVII a., fragmentai. Šurfo 3 V dalyje 1,32–1,36 m gylyje buvo akmenų grindinys, kurį sąlyginai galima datuoti XVII a. Akmenų grindinys (H_{abs} 122,24–122,33 m) sukrautas iš 45x16x15, 36x26x10, 23–28–22x40–26x10, 39x29x21 cm dydžio ir smulkesnių akmenų vienu sluoksniu, vienas šalia kito. Keletas akmenų specialiai apskaldyti. Virš įžemio iki grindinio susiformavusiame žemės sluoksnyje rasta keletas žiestų grubios molio masės su akmenukų priemaišomis šukių, puodo gludintu paviršiumi, puošto įmuštų stačiakampėlių ornamentu, sienelės fragmentas, glazūruoto indo pakraštėlio fragmentas, smulkių indo pavidalo koklių sienelių fragmentų, žaidimo kauliukas – „babkė“, padarytas iš gyvulio čiurnikaulio su viename gale išgręžta siaurėjančia kiauryme bei keletas gyvulių kaulų. Negausūs radiniai datuojami XVI a. Šurfe 4 virš įžemio išliko iki 63 cm storio kultūrinis sluoksnis su keletu XVI a. neglazūruotos keramikos puodų šukių ir indo gludintu paviršiumi pakraštėlio fragmentas. Įžemis šurfo 3 V dalyje

užfiksuotas H_{abs} 121,64–121,68 m, o šurfo 4 PV dalyje – H_{abs} 121,60 m gylyje.

Vilniuje, **Šiltadaržio g. 4**, pastato viduje buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, kurių metu ištirtas vienas 6,4 m² dydžio šurfas, užfiksuotas iki 0,85 m storio XVII–XVIII a. kultūrinis sluoksnis.

Pastatas Šiltadaržio g. 4 priklausė posesijai 158, kuri pirmą kartą paminima 1668 m., kai Vilniaus kapitula perleido tuščią sklypą Sereikiškėse Kolominskių šeimai. 1679 m. sklype jau minimas dvarelis. Dabartinis pastatas pastatytas, matyt, XVIII a. pabaigoje, po to, kai 1783 m. dvarelį įsigijęs Podlipienta čia vykdė rekonstrukciją. 1808 m. Vilniaus senamiesčio plane minimoje vietoje pažymėtas mūrinis pastatas.

Šurfe po statybinių griuvenų sluoksniu rastas mūro (mūrinio pamato?) fragmentas. Jis orientuotas P–Š kryptimi, Š galas nusitęsia už šurfo ribų, P galas apardytas vėlesnio perkasimo. Mūras tvirtas, iš kalkių skiedinio ir iš smulkių akmenų, 65–68 cm pločio, 80 cm ilgio, iki 72 cm aukščio, sienos stačios, lygios. Perkasimo šalia mūro nepastebėta, mūras, matyt, dėtas ant buvusio žemės paviršiaus, kai kur nežymiai įleidžiant į įžemį. Šis mūro fragmentas apytiksliai datuojamas XVII a. pabaiga– XVIII a. pradžia. Šurfe taip pat užfiksuota apardyta pamatėlio iš atskirų akmenų kampinė dalis, orientuota V–R ir P–Š kryptimi. Duobė pamatui įrengta perkasant čia buvusius kultūrinius sluoksnius, jos apačioje buvo sumestos plytų nuolaužos, smulkūs akmenys, žvyras, o ant viršaus buvo sudėtos dvi eilės nestambių, iki 20 cm dydžio akmenų, kurių tarpai užpildyti smėliu. Pamatėlio aukštis – iki 68 cm, plotis viršuje 64–72 cm. Šis pamatėlis gali būti siejamas su vidinėmis namo pertvaromis ir datuojamas XVIII a. pabaiga–XIX a. pradžia.

Tirtame šurfe pilkos smėlingos žemės sluoksnyje su smulkiomis griuvenomis, smėlio, angliukų intarpais rasta ir didžioji radinių dalis, daug gyvulių kaulų. Daugiausia rasta žaliai ir rudai glazūruotų puodų šukių, keletas keptuvių fragmentų, dubenų pakraštėlių, puoštų bangelių ir išgaubtų linijų ornamentu, taip pat baltos molio masės glazūruotų indų šukių bei neglazūruotų indų, plokščiųjų lygių čerpių, puodyninių, plokštinių koklių, puoštų maureskos ir neaiškiu ornamentu, fragmentų, akmeninis galąstuvas, geležies šlako. Radiniai datuojami XVII–XVIII a. pradžia. Apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte aptikti negausūs radiniai datuojami XVII a. Įžemis – šviesiai rusvo smėlio sluoksnis užfiksuotas H_{abs} 94,94 m gylyje.

SURVEY EXPLORATIONS IN VILNIUS, IN SUBAČIAUS STREET 10 AND IN ŠILTADARŽIO STREET 4

In 2003 4 test pits (the area of 14 m²) were conducted in Vilnius, in Subačiaus street 10, in the unbuilt part of the site where the 2.92 m thick cultural layer dated to the 16th–20th centuries containing household pottery, pot shaped tiles, tiling was detected. In two test pits, fragments of stone paving, dated to the 17th century were found. In the western part of the building in Šiltadaržio street 4 the test pit of 6.4 m² was explored where the cultural layer up to 0.85 m thick and dated to the 17th–18th centuries was recorded. It contained a fragment of brick foundation, approximately dated to the end of the 17th century – the beginning of the 18th century, and a piece of the foundation of separate stones dated to the end of the 18th century – the beginning of the 19th century.